

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109

<https://grd.gov.ua>

Затверджено

Громадською радою доброчесності
15 травня 2017 р.

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Широїян Тетяни Анатоліївни критеріям доброчесності та професійної етики

Проаналізувавши інформацію щодо **Широїян Тетяни Анатоліївни** (далі – Кандидат), яка працює суддею Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Громадська рада доброчесності виявила дані, які дають підстави для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

1. Підриє авторитету до судової влади в суспільстві і віри народу в правосуддя.

Юрій Луценко був засуджений вирокм Печерського районного суду м. Києва від 27 лютого 2012 року (судді Вовк С.В., Медушевська А.О., Царевич О.І.) до позбавлення волі строком на 4 роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських обов'язків на підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності строком на 3 роки, з конфіскацією всього особисто належного йому майна та з позбавленням 1 рангу державного службовця (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/21633620>).

Перед тим, 26 грудня 2010 року Юрій Луценко був взятий під варту, в ході судового розгляду питання щодо міри запобіжного заходу неодноразово розглядалося суддею, і один раз - всіма тими ж судьями, які у подальшому ухвалили йому вирок (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/48312329>, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/18463505>, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/18536056>, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/21466001>).

Ухвалою Апеляційного суду м. Києва (судді Рибак І.О., Одинець В.М., Присяжнюк О.Б.) від 16 травня 2012 року вирок суду залишено без змін. (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/26248440>)

3 липня 2012 року Європейський суд з прав людини (п'ята секція) ухвалив рішення у

справі Луценко проти України (Заява № 6492/11), яким одноголосно постановив, що було порушення пунктів 1-4 статті 5 Конвенції, а також статті 18 у поєднанні зі статтею 5 Конвенції. Рішення набрало статусу остаточного 19 листопада 2012 року. http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_852

3 квітня 2013 року колегія суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ під головуванням Слинька С.С., суддів Широян Т.А. (Кандидат), Наставного В.В. судові рішення щодо Юрія Луценко змінила в частині незначного зменшення цивільного позову, в решті вони залишені без змін (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/30708310>). Будь-які окремі думки Кандидата відсутні.

У подальшому Юрій Луценко був реабілітований Законом від 28 лютого 2014 року № 839-VII «Про реабілітацію осіб на виконання рішень Європейського суду з прав людини» (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/839-18>).

Громадська рада доброчесності, не вдаючись в оцінку законності рішення, прийнятого Кандидатом у складі колегії суддів, констатує таке:

На момент касаційного розгляду справи Кандидатом Парламентська Асамблея Ради Європи своєю резолюцією №1862 (2012) від 26.01.2012 р. (переклад українською <http://tyzhden.ua/Politics/40632>) висловила жаль через численні недоліки судових процесів проти колишніх членів уряду, і визнала, що вони могли підірвати можливість обвинувачених отримати справедливий судовий розгляд у тому значенні, як його визначає стаття 6 Європейської конвенції з прав людини. В резолюціях Європейського парламенту від 09.06.2011 р. (<http://khpg.org/plugins/index.php?id=1307648967>) та від 14.05.2012 р. (http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a89) вже зазначалося, що у попередній доповіді Датського Гельсінського комітету з прав людини щодо справ Луценка і Корнійчука наводиться велика кількість порушень Європейської конвенції з прав людини, процеси проти інших високопосадовців з колишнього уряду є неприйнятними та є проявом вибіркового правосуддя, висловлювалося занепокоєння зростанням вибіркового переслідування діячів політичної опозиції в Україні, визнано Луценка таким, що засуджений з політичних мотивів (останнє прямо зазначено в пункті 8 Резолюції від 14.05.2012). Також українській владі нагадувалося про неприпустимість переслідування окремих членів уряду за рішення, прийняті колегіально (пункт 3 тієї самої Резолюції).

У відкритому листі 5 міністрів закордонних справ країн ЄС щодо стану демократії в Україні, оприлюдненому в газеті New York Times 4.03.2012 р. (<https://goo.gl/y68oKS>) процеси щодо Тимошенко і Луценко були названі такими, що несуть на собі печатку політично мотивованого та вибіркового правосуддя. На думку незалежних експертів, їх

було проведено без дотримання принципів верховенства права та прав людини обвинувачених (переклад <http://tyzhden.ua/Politics/44042>).

Рішенням Європейського суду з прав людини було, зокрема, встановлено, що рішення національних судів щодо взяття заявника під варту ґрунтувалось на сумнівних підставах (п.68), підстави для взяття заявника під варту, а саме відмова від надання показань та визнання своєї вини, за своїм характером суперечать такому важливому елементу концепції справедливого суду як право не свідчити проти себе та презумпції невинуватості (п.72), прийняття постанови про продовження тримання під вартою без встановлення жодних строків було визнано практикою Суду таким, що суперечить вимогам підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції (п.73), державні органи не дотримались свого обов'язку за пунктом 2 статті 5 Конвенції [кожна затримана особа має бути повідомлена простою, непрофесійною, зрозумілою для неї мовою про основні юридичні та фактичні підстави її затримання, щоб вона мала можливість, якщо вважатиме за потрібне, звернутися до суду з оскарженням законності затримання], суд, незважаючи на скарги заявника щодо незаконного затримання, не розглядав законність взяття заявника під варту (п.86), обмеження свободи заявника, дозволене за підпунктом «с» пункту 1 статті 5 Конвенції, застосовувалось не лише з метою до провадження його до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні ним правопорушення, а й з інших причин (п.109).

Всі наведені грубі порушення були допущені прокурорами, а також суддями, які в подальшому ухвалили вирок. Проте в тексті рішення, підписаного Кандидатом, зазначено: а) “Колегія суддів вважає, що у даному випадку справа розглянута законним складом суду [першої інстанції].” б) “питання щодо справедливості судового розгляду справи за обвинуваченням заявника, так само і щодо поведінки органів прокуратури під час здійснення досудового розслідування не були предметом розгляду Європейського суду з прав людини у справі «Луценко проти України». У зв'язку із цим необґрунтованим є посилення захисників засудженого та самого засудженого Луценко на рішення Європейського суду з прав людини як на доказ упередженості органів прокуратури під час здійснення досудового розслідування та/або упередженості судів під час розгляду справи за обвинуваченням заявника”.

При цьому колегією суддів та Кандидатом зокрема було проігноровано таку оцінку Європейського суду з прав людини у справі «Луценко проти України»: «...Суд зазначає, що, коли йдеться про твердження щодо політичних або інших прихованих мотивів у контексті кримінального переслідування, важко розмежувати досудове тримання під вартою від кримінального провадження, в рамках якого таке тримання було застосовано. Проте, обставини справи, яка розглядається, вказують на те, що затримання заявника та тримання його під вартою, які були застосовані після закінчення досудового слідства щодо заявника, мали свої власні видимі ознаки, які дозволяють Суду розглядати це

питання окремо від більш загального контексту політично мотивованого переслідування лідера опозиції. У цій справі суд вже встановлював, що підстави, наведені державними органами для позбавлення заявника свободи, суперечили не тільки вимогам пункту 1 статті 5, але й суті Конвенції...» (п.108)

Громадська рада доброчесності не вперше наголошує, що оцінюючи відповідність Кандидата критеріям доброчесності і професійної етики, вона не може вдаватися в оцінювання законності ухваленого ним рішення або розглядати таке рішення під кутом його професійних здібностей. Однак, ми беремо до уваги окремі рішення, ухвалені внаслідок злого умислу або грубої необережності, коли це підриває авторитет до судової влади в суспільстві і віру народу в правосуддя. Ухвалення суддею такого рішення є порушенням принципів професійної етики незалежно від того, чи було таке рішення оскаржене, скасоване чи притягався суддя до юридичної відповідальності.

За результатами касаційного розгляду справи колегія суддів, включаючи Кандидата цілком проігнорувала доводи захисту про відсутність у діях Луценка Ю.В. складу злочинів, за які його було засуджено, не надавши їм жодного спростування в тексті ухвали. Також було проігноровано доводи про те, що мав місце тиск на свідків з боку обвинувачення, не було дано належної оцінки тій обставині, що справу по суті розглядали ті самі судді, які продовжували термін тримання Ю. Луценка під вартою на період судового слідства, навіть попри те, що ЄСПЛ ухвалив рішення про наявність порушення статті 18 при обранні запобіжного заходу одним з суддів. Оцінюючи доводи захисту про наявність тиску на учасників правосуддя, в тому числі на обвинувачення та суд, колегія суддів свавільно протлумачила рішення ЄСПЛ та відмовилася бачити обставини, які суддям було не вигідно визнати з огляду на те, що при владі залишалися ті самі особи, які й зловживали інструментами правосуддя собі на користь.

Приймаючи закон про реабілітацію Юрія Луценка, Верховна Рада України фактично надала оцінку всім діям системи, яка піддала засудженню невинну особу під впливом, а скоріше під повним контролем осіб, які узурпували виконавчу, та, за прямим сприянням Кандидата, і судову владу. Незалежність судів є прерогативою чи привілеєм, що надається не на користь власних інтересів суддів, а на користь забезпечення верховенства права та в інтересах осіб, що шукають і очікують правосуддя. Порушення принципу незалежності тотожне порушенню права всіх громадян, адже позбавляє їх надії на справедливість.

Громадська рада доброчесності стверджує, що має місце невідповідність поведінки Кандидата пункту 1.3 Бангалорських принципів поведінки судді, за яким суддя повинен не тільки не мати неналежних зв'язків з виконавчою та законодавчою гілками влади і не діяти під їхнім впливом, але й поводитися таким чином, щоб відсутність таких зв'язків і впливу була очевидна для стороннього спостерігача.

Крім того, пункт 1.6 Бангалорських принципів поведінки судді наголошує, що суддя повинен дотримувати високих стандартів поведінки суддів і обстоювати їх з метою поглиблення громадської довіри до судових органів.

2. Повідомлення неправдивих даних в декларації доброчесності щодо справи Юрія Луценка

Подаючи декларацію доброчесності, Кандидат підтвердила, що вона не приймала одноособово або у колегії суддів рішення, передбачені статтею 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» (<https://drive.google.com/file/d/0B0qFsx0W2AiLTmxTLU5fZXQwZ1E/view>).

Водночас відповідно до п.2 ч.1 ст.3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» суддя суду загальної юрисдикції підлягає перевірці у разі прийняття ним одноособово або у колегії суддів рішення, зокрема, касаційної інстанції про перегляд обвинувальних вироків, наслідком якого не було їх скасування, щодо осіб, які визнані політичними в'язнями, за дії, пов'язані з їх політичною та громадською діяльністю.

Оскільки резолюцією Ради Європи від 14.05.2012 р (цитованою вище в пункті 1 цього висновку) Юрій Луценко був визнаний таким, що засуджений з політичних мотивів, а вирок стосувався його діяльності на посту Міністра внутрішніх справ України, ухвала судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 квітня 2013 року є рішенням, передбаченим статтею 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні».

Таким чином, Кандидат, зазначивши, що не приймала одноособово, або у колегії суддів рішення, передбачені статтею 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», повідомила неправдиві відомості у декларації доброчесності.

Громадська рада доброчесності вважає, що наведені обставини кожна окремо і у сукупності є достатніми для висновку про те, що Кандидат не відповідає критеріям доброчесності і професійної етики.

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Координатор

Громадської ради доброчесності